

Druhý doplněk k faunistice Diptera Acalyptata v Československu

(Pseudopomyzidae, Strongylophthalmyiidae, Chamaemyiidae, Chyromyidae,
Anthomyzidae, Aulacigastridae, Periscelididae, Carnidae, Milichiidae)

Jindřich Roháček

Faunistický výzkum dvoukřídlého hmyzu, provedený v minulém desetiletí na území Československa, přinesl množství nových poznatků, které byly z větší části shrnuty ve dvou kolektivních dílech našich autorů — Diptera Slovenska I (1984) a II (1986); Check-list of Czechoslovak Diptera (v tisku). Tyto publikace však vzhledem k dlouhým výrobním lhůtám našeho polygrafického průmyslu neobsahují údaje získané v posledních letech. Platí to i o mnohých čeledích skupiny *Acalyptata*, jejichž intenzivní výzkum začal v ČSSR teprve nedávno.

Po prvním doplňku k čs. faunistice některých acalyptárních čeledí (Roháček 1985) následuje nyní další, zaměřený převážně na průzkum dipterofauny Slovenska. Jeho cílem je tedy (mimo jiné) zaplnit dosavadní mezery ve faunistice dipter této oblasti, které byly odhaleny při zpracování příslušných skupin pro výše uvedenou publikaci Diptera Slovenska II. Proto zde kromě faunistických novinek či nálezů vzácných taxonů uvádím i údaje o výskytu některých běžnějších druhů, především takových, u nichž jsou údaje publikované ze Slovenska dosud sporadické, byť jen proto, že se jejich výzkumem u nás nikdo podrobněji nezabýval.

Následující přehled nálezů dvoukřídlých zahrnuje 31 druhů z devíti acalyptárních čeledí. U jednotlivých druhů jsou vedle základních faunistických dat prezentovány také poznámky o jejich bionomii, celkovém rozšíření a publikovaných faunistických údajích z ČSSR, s důrazem na nově získané poznatky.

Pokud není uvedeno jinak, určoval jsem studovaný materiál sám. Většina dokladových exemplářů je deponována ve sbírkách Slezského muzea v Opavě; proto uvádím uložení studovaných jedinců jen v případech, že pocházejí z jiných sbírek.

Za pomoc při determinaci děkuji dr. J. Mácovi (Veselí n. L.) a dr. L. Pappovi, CSc. (Budapešť). Doc. dr. A. Řehůřková, CSc. (Bratislava) mi laskavě poskytla ke studiu materiál získaný pomocí fotoklektorů na jižním Slovensku a dr. ing. F. Gregor, CSc., (Brno), doplnil faunistiku druhů čeledi *Milichiidae*.

Pseudopomyzidae

Pseudopomyza atrimana (Meigen, 1830)

Imága se vyskytují na zastíněných tlejících kmenech stromů (Papp 1978b); larvy nejsou dosud známé, ale je možno předpokládat, že se vyvíjejí podobně jako larvy rodu *Polypathomyia* Krivosheina pod

kůrou shnilých stromů (Krivosheina 1984b). Dosud byla *P. atrimana* zjištěna jen ve střední a severní Evropě (NSR, Rakousko, ČSSR, Maďarsko, Rumunsko, Finsko, SSSR — viz Krivosheina 1984b). Z Československa jsou známy pouze dva nálezy: ze Slovenska (Slavec u Plešivce — Roháček 1981, 1986) a z jižních Čech (Kozí Hrádek u Tábora — Frouz & Máca 1985). Nové nálezy na východním Slovensku přispívají k poznání rozšíření tohoto reliktního druhu v ČSSR.

Studovaný materiál: Slovakia or., Dlhé nad Cirochou (o. Humenné), 1♀ 14. 6. 1986, smyk na podrostu dubohabrového lesa; Vihorlat Mts., Hypkanina pod Motrogonem env., 1♀ 15. 6. 1986, smyk na podrostu listnatého lesa, vše J. Roháček leg.

Strongylophthalmyiidae

Strongylophthalmyia ustulata (Zetterstedt, 1847)

Nehojný druh jehož larvy se vyvíjejí v lýku pod kůrou tlejících osik (Krivosheina 1984a). Nové nálezy v porostech, kde osiky nebyly zastoupeny však naznačují, že se larvy mohou vyskytovat i v jiných trouchnivějících listnatých stromech (viz studovaný materiál). Rozšíření druhu *S. ustulata* je transpalearktické (NSR, NDR, Polsko, ČSSR, Rumunsko, Švédsko, Finsko, SSSR včetně Sibiře a Dálného Východu — Krivosheina 1984a), ale v Československu byl dosud zjištěn pouze v Jizerských a Orlických horách (Martinek 1967, 1985a; Roháček 1985) a na jižní Moravě (Cizík 1910; Vaňhara 1981, 1986). Nový druh (a čeleď) pro faunu Slovenska.

Studovaný materiál: Slovakia or., rez. Hostovické lúky (o. Humenné), 1♀ 16. 6. 1986, smyk na podrostu listnatého lesa; Vihorlat Mts., Hypkanina pod Motrogonem env., 1♀ 15. 6. 1986, smyk na podrostu listnatého lesa; Stakčín env. (o. Humenné), 3♂ 2♀ 20. 6. 1986, smyk pod křovinami (líska, olše aj.); Nová Sedlica, rez. Stučica, 2♀ 18. 6. 1986, smyk na podrostu smíšeného jedlobukového pralesa, vše J. Roháček leg.

Chamaemyiidae

Acrometopia wahlbergi (Zetterstedt, 1846)

Druh s dosud neznámým způsobem života, ale předpokládá se, že jeho larvy jsou (podobně jako u druhů rodu *Chamaemyia*) predátory červců, kteří žijí na travách. Transpalearktický rozšířený (kromě Evropy uváděný i z Kazašské SSR a Dálného Východu — Tanasijtshuk 1984) ale v Evropě hlášený převážně ze severních oblastí (Velká Británie, NSR, NDR, Švédsko, Finsko, SSSR). V Československu byl zjištěn teprve zcela nedávno na rašeliništní louce u Vidnavy (Roháček 1985). Níže uvedený nález na izolovaném rašeliništi v pohoří Vihorlat je nejen nový pro Slovensko ale i dosud nejjihnější v Evropě.

Studovaný materiál: Slovakia or., Vihorlat Mts., Hypkanina pod Motrogonem, 1♀ 15. 6. 1986, smyk na rašeliništi, J. Roháček leg.

Chyromyidae

Chyromya miladae Andersson, 1976

Nedávno popsáný druh podle 1♂ 2♀ z jižní Moravy (Andersson 1976) a dosud známý jen ze tří lokalit (cf. Martinek 1984, 1985b).

Patrně teplomilný a vázaný na světlé nížinné porosty. Níže uvedené exempláře byly chyceny společně s velkou seríí kusů blíže neurčeného druhu rodu *Gymnochiromyia* Hendel. Nový druh pro Slovensko.

Studovaný materiál: Slovakia mer., Častá—Lindavský les (o. Bratislava—venkov), 4♂ 1♀ 9. 7. 1985, foteklektor v dubovém lese, P. Turis leg., coll. Slezské muzeum (2♂) a Katedra zoologie PF UK Bratislava.

Anthomyzidae

Anthomyza albimana (Meigen, 1830)

Dosavadní řídké nálezy tohoto druhu v ČSSR shrnul Roháček (1983, 1985); jinak je ovšem v Evropě široce rozšířen (Andersson 1984b). Na rozdíl od většiny ostatních druhů čeledi *Anthomyzidae*, které jsou fytozapadlí, je tento druh specializován na hniřící plodnice hub (Dely-Draskovits 1972), a vyskytuje se proto hlavně v létě a v časném podzimu (VI—IX). K dosavadním dvěma nálezům ze západního Slovenska (Roháček 1986) je možno přidat další lokality z Východoslovenského kraje, kde byla *A. albimana* zjištěna ve větším počtu kusů na hniřících houbách.

Studovaný materiál: Slovakia or., Ruské (o. Humenné), 22♂ 15♀ 6. 8. 1985, na hniřících plodnicích ryzce *Lactarius piperatus*; Ruský Potok (o. Humenné), 1♂ 1♀ 5. 8. 1985, na shnilých houbách na pařezu olše, vše J. Roháček leg.

Anthomyza cingulata (Haliday, 1855)

Ačkoliv tento druh není vzácný ve vyšších polohách ČSSR (Roháček 1983), je stále sbírán sporadicky, protože žije skrytě v trsech trav a ostřic na mokřadních loukách, rašeliništích a prameništích. Proto jsou znalosti o jeho rozšíření dosud poměrně kusé; kromě severní Evropy (Andersson 1984b) byl vlastně zjištěn jen v Československu. Z Čech a Moravy byl výskyt druhu *A. cingulata* potvrzen na celé řadě lokalit (viz Roháček 1983), ale na Slovensku byl dosud nalezen jen na dvou místech (Roháček 1986).

Studovaný materiál: Slovakia or., Nová Sedlica, rez. Stučica, 1♀ 7. 8. 1985, smyk na podrostu smíšeného lesa u prameniště, J. Roháček leg.

Anthomyza dissors Collin, 1944

Ve střední Evropě velmi vzácný druh; jediný známý nález pochází ze severomoravského rašeliniště Rejvíz (Roháček & Máca 1982; Roháček 1983). Všechny ostatní údaje jsou ze severní Evropy (Velká Británie, Švédsko, SSSR — Andersson 1984a, b). Druh je zřejmě vázán na velmi vlhké biotopy, především na břehy jezer a rybníků (Andersson 1984a), kde žije v porostu ostřic a trav; toto tvrzení podporuje i můj nález na břehu slepého ramena řeky Turiec. Nový druh pro Slovensko a nejjihnější známá lokalita.

Studovaný materiál: Slovakia centr., rez. Klášterské lúky (o. Martin), 5♂ 5♀ 5. 7. 1986, smyk na porostu ostřic u slepého říčního ramena, J. Roháček leg.

Anthomyza neglecta Collin, 1944

Celkově řídký druh, zejména ve střední Evropě, odkud je znám jen ze dvou lokalit v Čechách, jedné na Moravě a jedné na Slovensku

(Roháček 1983, 1986; Roháček et al. 1986). Hojnější je však ve Velké Británii (Collin 1944; Ismay 1981), řídkěji byl nalezen ve Švédsku (Andersson 1984a). Většina známých exemplářů byla chycena v porostech trav nebo ostríc kolem rybníků. Druhý nález na Slovensku.

Studovaný materiál: Slovakia centr., rez. Klášterské lúky (o. Martin), 1♂ 1♀ 5. 7. 1986, smyk na porostu ostríc u slepého říčního ramena, J. Roháček leg.

Anthomyza pallida (Zetterstedt, 1838)

Přestože je tento druh v ČSSR ze všech žlutých druhů rodu *Anthomyza* nejhojnější, byl na Slovensku dosud zjištěn jen na jediné lokalitě (Roháček 1983, 1986 — Tatranská Kotlina). Zdá se, že v Československu preferuje travnaté porosty na zastíněných stanovištích (okraje a světliny v lesích) ve vyšších polohách (viz Roháček 1983).

Studovaný materiál: Slovakia or., Nová Sedlica, rez. Stuzica, 1♀ 13. 6. 1986, smyk na louce (polana), J. Roháček leg.

Anthomyza paraneglecta Elberg, 1968

Další vzácný druh ze skupiny *A. pallida*, známý především ze severní Evropy (Velká Británie, Dánsko, Švédsko, SSSR — Andersson 1984a, b); ze střední Evropy hlášen dosud jen z Československa (Roháček 1983, 1985), kde byl zjištěn na dvou lokalitách v Čechách a jedné na Moravě. Níže uvedený jedinec byl chycen společně s druhy *A. neglecta* a *A. dissors* u slepého ramena řeky Turiec. Nový druh pro Slovensko.

Studovaný materiál: Slovakia centr., rez. Klášterské lúky (o. Martin), 1♂ 5. 7. 1986, smyk na porostu ostríc u slepého říčního ramena, J. Roháček leg.

Aulacigastridae

Aulacigaster leucopeza (Meigen, 1830)

Holarcticky rozšířený druh, poměrně častý v Evropě, kde byl zjištěn v řadě zemí od Švédska až po Itálii (Papp 1984b). Larvy se vyvíjejí v kvasící míze četných druhů stromů, především listnatých. Nálezy v ČSSR jsou dosud sporadické, ale pocházejí z Čech, Moravy i Slovenska (Máca 1981). K doplnění poznatků o rozšíření tohoto druhu na Moravě (dosud jen Pouzdřany — Máca 1981) a Slovenska (Bardejov, Koprovnica — Máca 1986) uvádím další nálezy ze severní Moravy a východního Slovenska.

Studovaný materiál: Moravia sept., Moravskoslezské Beskydy Mts., V. Kobylík Mt., 1♂ 13. 7. 1982, na návnadu (kvasící pivo); Slovakia or., Dlhé nad Cirochou env. (o. Humenné), 1♂ 14. 6. 1986, smyk na podrostu dubohabrového lesa; Stakčín env. (o. Humenné), 3♂ 6. 6. 1985, 1♂ 8. 6. 1985, na kvasící míze na dubu, vše J. Roháček leg.

Periscelididae

Periscelis (Periscelis) annulipes Loew, 1858

Velmi málo známý druh, jehož larvy se patrně vyvíjejí (podobně jako u *P. annulata*) ve stromové míze. Dosud byl zjištěn pouze v Polsku, SSSR (Ukrajina) a v ČSSR; údaje o výskytu ve Finsku jsou dle Pappa

(1984a) pochybné. Z Československa ohlásil tento druh Máca (1981) z jižních Čech (okolí Soběslavi). Nový druh pro Slovensko.

Studovaný materiál: Slovakia or., Ruský Potok (o. Humenné), 1♀ 17. 6. 1986, smyk na podrostu olšiny u potoka, J. Roháček leg.

Periscelis (Microperiscelis) annulata (Fallén, 1813)

Častější než *P. annulipes*, ale nepříliš hojný, a proto zřídka sbíraný druh. Larvy žijí ve vytékající míze listnatých stromů (Papp 1984a). Dosud zjištěn v Evropě (Švédsko, Finsko, NSR, NDR, Polsko, Československo, Rakousko, Maďarsko, SSSR) a v Nearktické oblasti (Papp 1984a). Údaje o výskytu tohoto druhu v Československu jsou řídké. Ze Slovenska existuje dokonce jen jediný údaj (Máca 1986 — Zádiel), a proto uvádím další nálezy.

Studovaný materiál: Slovakia or., Slovenský kras—Zádiel, 1♀ 15. 6. 1981, na světlo, J. Máca det.; Stakčín env. (o. Humenné), 1♂ 6. 6. 1985, 5♂ 8. 6. 1985, na kvasící míze dubu, vše J. Roháček leg.

Carnidae

Meoneura alpina Hennig, 1948

Vzácný a málo známý druh, dosud uváděný jen z typické lokality v rakouských Alpách (Niedere Tauern), kde byl sbírán ve výškách 1700—1900 m na květech (Hennig 1948; Papp 1978, 1984b). Nové nálezy z Chočských vrchů jsou významné nejen z faunistického a zoogeografického hlediska (nový druh pro Československo, první nález mimo Alpy), ale i proto, že přispívají k poznání bionomie tohoto druhu. Většina exemplářů (4♂ 1♀) byla totiž chycena na ovčím trusu, ve společnosti druhů *M. flavifacies* Coll. a *M. minutissima* (Zett.).

Studovaný materiál: Slovakia centr. sept., Stankovany env., Škútova dolina, 4♂ 1♀ 4. 7. 1986, pastvina, na ovčím trusu; 2♂ dtto, smyk na mokřadní vegetaci (prameniště), vše J. Roháček leg.

Meoneura exigua Collin, 1930

Dosud byl tento druh zjištěn pouze v jižní Francii (odkud byl popsán) a v Maďarsku (Papp 1978, 1984b). Papp (1984b) uvádí pravděpodobný výskyt také v Československu, který je však potvrzen až níže uvedeným nálezem. Původní typový materiál byl vypěstován z poškozených pupáří masařky (*Sarcophaga* sp.); těmto údajům dobře odpovídá také nález na mršině telete, tedy v prostředí, kde se vyvíjejí i druhy rodu *Sarcophaga*. Nový druh pro Československo.

Studovaný materiál: Slovakia mer. occ., Studienka (o. Senica), údolí řeky Rudavy, 1♂ 2♀ 14. 5. 1984, na zdechlině telete, J. Roháček leg.

Meoneura flavifacies Collin, 1930

Holarctický druh, široce rozšířený také v ČSSR (viz Gregor & Papp 1981; Roháček & Gregor 1984), avšak známý jen ze dvou lokalit na Slovensku (Gregor 1986). Níže uvedené nálezy, většinou z pastvin ve vyšších polohách, doplňují výskyt tohoto druhu na Slovensku o další dvě lokality.

Studovaný materiál: Slovakia centr. sept., Stankovany env., Škútova dolina, 1♂ 4. 7. 1986, pastvina, na ovčím trusu; Slovakia or., Ruské (o. Humenné), 1♂ 20. 6. 1983, smyk na bažinaté louce; dtto, 1♂ 2♀ 3. 6. 1985, pastvina, na kravincích, vše J. Roháček leg.

Meoneura freta Collin, 1937

Rozšíření tohoto druhu není ještě dostatečně známé; dosud byl uváděn jen z Anglie, Španělska, Československa a Maďarska (Papp 1984b). Gregor & Papp (1981) jej hodnotí jako nejhojnější druh rodu *Meoneura* v ČSSR a prokázali jeho vazbu na hniječím maso a tendenci k synantropii. Protože byl však ze Slovenska hlášen jen ze dvou lokalit (Gregor 1986), uvádím další nález.

Studovaný materiál: Slovakia mer. occ., Studienka (o. Senica), údolí řeky Rudavy, 4♂ 4♀ 14. 5. 1984, na zdechlině telete, J. Roháček leg.

Meoneura lacteipennis (Fallén, 1823)

Známé rozšíření tohoto druhu je omezeno na západní část Palearktické oblasti (Švédsko, Finsko, Maďarsko, SSSR, Tunis — Papp 1984b); z Československa však existují také dva starší údaje, které Papp (1984b) přehlédl. Doskočil (1962) jej uvádí z Rychlebských hor a Doskočil & Hůrka (1962) ze západních Čech (Lužany u Plzně). Je zajímavé, že Gregor & Papp (1981) tento druh ve svém rozsáhlém materiálu nezjistili. Jeho výskyt v ČSSR je tedy potvrzen až následujícím nálezem:

Studovaný materiál: Moravia sept., Moravskoslezské Beskydy Mts., rez. Mionší, 1♂ 20. 5. 1985, smyk na louce (polana), J. Roháček leg.

Meoneura minutissima (Zetterstedt, 1860)

Dosud zjištěn jen v Evropě (Švédsko, Anglie, Maďarsko, Československo — Papp 1984b). Rozšíření v ČSSR shrnul Roháček & Gregor (1984); vyplývá z něho, že tento druh byl u nás nalezen jen na dvou lokalitách na Moravě a jedné na Slovensku, viz též Gregor (1986). Druhý slovenský nález je uveden níže.

Studovaný materiál: Slovakia centr. sept., Stankovany env., Škútova dolina, 1♂ 4. 7. 1986, pastvina, na ovčím trusu, J. Roháček leg.

Meoneura neottiophila Collin, 1930

Evropský druh, hlášený dosud z Anglie, Švédska, Finska, NDR, ČSSR, Maďarska a SSSR (Papp 1984); v Československu však byl zatím zjištěn jen v Čechách a na Moravě (Gregor & Papp 1981). Posledně jmenovaní autoři prokázali značnou afinitu tohoto druhu k hniječím masu, což potvrzuje také můj nález na zdechlině srny. Biologicky zajímavější je však zjištění dosti hojného výskytu na shnilých houbách na tlejících kmenech padlých stromů, které potvrzuje dosud ojedinělý údaj o vypěstování tohoto druhu z kozáka *Leccinum scabrum* (viz Hackman & Meinander 1979). Nový druh pro Slovensko.

Studovaný materiál: Moravia sept., Opava—Slavkov, údolí řeky Hvozdnice, 5♂ 2♀ 19. 5. 1985, na zdechlině srny; Slovakia or., Nová Sedlica, rez. Stučica, 9♂ 5♀ 18. 6. 1986, na shnilých houbách, vše J. Roháček leg.

Meoneura prima (Becker, 1903)

Holarktický druh, s centrem rozšíření v jižní části regionu (v Evropě hlavně v Mediteránní oblasti); severněji vykazuje zřetelně synantropní tendence (Gregor & Papp 1981; Roháček & Gregor 1984). V Československu byl dosud uváděn jen z Čech (Roháček 1985) a Moravy (Gregor & Papp 1981; Roháček & Gregor 1984). První nález ze Severomoravského kraje také potvrzuje sklon tohoto druhu k synantropii.

Studovaný materiál: Moravia sept., Vidnava (o. Šumperk), 1♂ 22. 8. 1985, na smetišti, J. Roháček leg.

Meoneura vagans (Fallén, 1823)

Transholarktický rozšířený druh (viz Papp 1984b), ale z Československa hlášen poměrně vzácně (cf. Roháček & Gregor 1984). Pouze dvakrát byl nalezen v Čechách a na Slovensku je dokonce znám jen z jediné lokality (Ruská Poruba — Gregor & Povolný 1961; Gregor 1986). Třetí naleziště z Čech a druhé ze Slovenska následuje níže.

Studovaný materiál: Bohemia mer., Lipno n. Vlt., 1♂ 1♀ 18. 9. 1985, na květech okoličnatých rostlin; Slovakia mer. occ., Studienka (o. Senica), údolí řeky Rudavy, 1♂ 14. 5. 1984, smyk na louce; 1♂ dtto, na zdechlině telete, vše J. Roháček leg.

Milichiidae

Milichia ludens (Wahlberg, 1847)

Poměrně řídké se vyskytující druh uváděný ze severní a střední Evropy (Papp 1984b; Švédsko, Finsko, Velká Británie, NSR, NDR, Polsko, Maďarsko, Rumunsko, SSSR). Byl však zjištěn i v Čechách (Lužany u Plzně — Doskočil & Hůrka 1962). Způsob života je málo známý, avšak podle jednoho nálezu v hnízdě mravence *Lasius fuliginosus* se usuzuje na myrmekofilii (Papp 1978a). Nový druh pro Slovensko.

Studovaný materiál: Slovakia mer., Častá—Lindavský les (o. Bratislava—venkov), 2♀ 9. 7. 1985, foteklektor v dubovém lese, P. Turis leg.

Madiza britannica Hennig, 1937

Velmi málo známý druh, který byl dosud zjištěn pouze v Anglii a ve Švýcarsku (Papp 1984b, 1985). Typová serie (z Anglie) byla vypěstována z dřevěné drti; další exempláře (5♀ ze Švýcarska) byly prosety z dutiny jilmu (Papp 1985). Nález z východního Slovenska je nejen první v Československu, ale představuje i nejvýchodnější známou lokalitu tohoto druhu.

Studovaný materiál: Slovakia or., Ruské env. (o. Humenné), 1♀ 6. 8. 1985, smyk na podrostu listnatého lesa, J. Roháček leg.

Madiza glabra Fallén, 1820

Hojný druh s tendencí k synantropii a široce rozšířený v celé Holarktické oblasti (Papp 1984b). Přestože jde o běžný druh, jsou nálezy

publikované ze Slovenska dosud řídké — Gregor (1986) uvádí pouze dvě slovenské lokality z okolí Trenčína a Púchova. Proto hlásím další nálezy z východního Slovenska.

Studovaný materiál: Slovakia or., Slovenský kras—Zádiel, 2♂ 30. 8. 1980, na světlo; dtto 6♂ 4♀ na okně; dtto 1♂ 16. 6. 1982, na světlo; Somotor env. (o. Trebišov), 1♀ 11. 6. 1981, na okně; Stakčín env. (o. Humenné), 1♀ 19. 6. 1983, na snižlé vegetaci, vše J. Roháček leg., L. Papp & J. Roháček det.

Madiza pachymera Becker, 1908

Dosud byl tento vzácný druh zjištěn pouze na třech lokalitách, a to v Maďarsku, Jugoslávii (Papp 1978a, 1984b) a Československu (Roháček & Gregor 1984; Gregor 1986 — Turček env.). Jeho bionomie je zatím zcela neznámá. Druhý nález ze Slovenska, uvedený níže, pochází z dosud nejsevernějšího naleziště druhu.

Studovaný materiál: Slovakia or., Ruský Potok (o. Humenné), 1♀ 5. 8. 1985, smyk na podrostu listnatého lesa, J. Roháček leg.

Desmometopa m-nigrum (Zetterstedt, 1848)

Téměř kosmopolitní druh, ale poměrně teplomilný. V Československu dosti častý, ale protože je ze Slovenska znám jen z několika málo lokalit (Gregor 1986), uvádím další nález.

Studovaný materiál: Slovakia or., Príslop (o. Humenné), 1♂ 21. 6. 1983, smyk na louce, J. Roháček leg.

Desmometopa sordida (Fallén, 1820)

Druh široce rozšířený v Holarktické oblasti, ale z ČSSR hlášený poměrně řídké. To platí zejména pro Slovensko, odkud byl publikován dosud jen z jediné lokality (cf. Gregor 1986). *D. sordida* je však druh dost běžný, především na sušších a teplejších travnatých biotopech. Nové nálezy ze Slovenska jsou uvedeny níže.

Studovaný materiál: Slovakia mer., Kamenín u Štúrova, 1♀ 16. 7. 1983, smyk na slanisku; Želiezovce, břeh Hronu, 1♀ 17. 5. 1984, smyk na podrostu listnatého lesa; Slovakia or., Slovenský kras—Zádiel, 2♂ 5♀ 1. 9. 1980, smyk na louce; Ruské env. (o. Humenné), 1♀ 19. 6. 1986, smyk na louce, vše J. Roháček leg., L. Papp & J. Roháček det.

Neophyllomyza acyglossa (Villeneuve, 1920)

Podle Pappa (1984b) je tento nehojný druh rozšířen po celé Holarktické oblasti; z Asie je však dosud uváděn jen z Mongolska. Bionomie je málo prozkoumána; imága jsou většinou sbírána v lesních porostech (Papp 1978a). V Československu byla *N. acyglossa* zjištěna v Čechách, na Moravě i na Slovensku (Papp 1978a; Roháček & Gregor 1984; Roháček 1985; Gregor 1986). Protože však jde o ojedinělé nálezy, doplňuji je o další lokality.

Studovaný materiál: Moravia sept., Moravskoslezské Beskydy Mts., rez. Mionší, 1♀ 28. 5. 1985, smyk na louce (polana); Slovakia or., Vihorlat Mts., Hypkanina pod Motrogonem, 1♂ 15. 6. 1986, smyk na rašeliništi; Nová Sedlica, rez. Stučica, 2♀ 5. 6. 1985, smyk na louce (polana); dtto 1♀ 5. 6. 1985, smyk na podrostu smíšeného lesa, vše J. Roháček leg.

Neophyllomyza leanderi Hendel, 1924

Velmi vzácný druh s téměř neznámou bionomií. Papp (1985) uvádí 2♀ proseté u paty dubu a ze starého bukového pařezu. Dosavadní sporadické nálezy pocházejí z Rakouska, Rumunska (Papp 1984b) a Švýcarska (Papp 1985). Níže uvedený exemplář byl mylně publikován (Roháček 1985) jako *Neophyllomyza acyglossa* (Vill.). Revizí dokladového exempláře však bylo zjištěno, že náleží druhu *N. leanderi*, který je nový pro území Československa. Východoslovenská lokalita je současně nejsevernějším nalezištěm druhu v Evropě.

Studovaný materiál: Slovakia or., Ubla env. (o. Humenné), 1♀ 23. 6. 1983, smyk na podrostu listnatého lesa, J. Roháček leg.

Leptometopa latipes (Meigen, 1830)

Téměř kosmopolitní druh, uváděný z celé Holarktické, ale i z Orientální, Afrotropické a Neotropické oblasti (Papp 1984b). Larvy jsou koprofágní-saprofágní (byly vypěstovány např. z lidských faeces a nalezeny také v hnízdech ptáků); imága se nacházejí řídké, zpravidla na květech (Papp 1978a). Z Československa byl tento druh publikován jen třikrát. Kowarz (1894) a po něm i Vimmer (1913) jej ohlásili z Čech bez udání místa nálezů; z Moravy publikoval nález 1♀ Czižek (1910: Brno-Černovice). Níže uvedený recentní nález potvrzuje výskyt tohoto druhu v Československu.

Studovaný materiál: Moravia occ., Dolní Cerekev (o. Jihlava), 1♂ 25. 8. 1983, muší lapák (návnada prasečí trus), F. Gregor leg. et coll.

Souhrn

Jsou uvedeny nálezy 31 druhů skupiny *Diptera Acalyptrata* z Československa, a to z čeledí *Pseudopomyzidae* (1 druh), *Strongylophthalmyiidae* (1), *Chamaemyiidae* (1), *Chyromyidae* (1), *Anthomyzidae* (6), *Aulacigastridae* (1), *Periscelididae* (2), *Carnidae* (9) a *Milichiidae* (9). Čtyři druhy jsou hlášeny z Československa poprvé — *Meoneura alpina* Hennig, 1948, *M. exigua* Collin, 1930 (*Carnidae*), *Madiza britannica* Hennig, 1937 a *Neophyllomyza leanderi* Hendel, 1924 (*Milichiidae*); osm druhů je nových pro Slovensko — *Strongylophthalmyia ustulata* (Zetterstedt, 1847) (*Strongylophthalmyiidae*), *Acrometopia wahlbergi* (Zetterstedt, 1846) (*Chamaemyiidae*), *Chyromya miladae* Andersson, 1976 (*Chyromyidae*), *Anthomyza dissors* Collin, 1944 a *A. paraneglecta* Elberg, 1968 (*Anthomyzidae*), *Periscelis annulipes* Loew, 1958 (*Periscelididae*), *Meoneura neottiophila* Collin, 1930 (*Carnidae*) a *Milichia ludens* (Wahlberg, 1847) (*Milichiidae*). Zoogeograficky významné (upřesňující poznatky o areálu rozšíření) jsou nálezy druhů *Acrometopia wahlbergi* (nejjižnější lokalita v Evropě), *Anthomyza dissors* a *A. paraneglecta* (dtto), *Meoneura alpina* (první nález mimo typickou lokalitu v Alpách), *Madiza britannica* (nejvýchodnější lokalita), *Madiza pachymera* a *Neophyllomyza leanderi* (nejsevernější lokalita).

Literatura

- Andersson H. (1976): *Chyromya miladae* n. sp. from Czechoslovakia (*Diptera: Chyromyidae*). — Ent. scand., 7:187—189.
- (1984a): Revision of the *Anthomyza* species of Northwest Europe (*Diptera: Anthomyzidae*) II. The *pallida* group. — Ent. scand., 15:15—24.
- (1984b): Family *Anthomyzidae*. In Soós Á. (ed.): Catalogue of Palaearctic *Diptera*. Vol. 10, 402 pp. (p. 50—53), Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Collin J. E. (1944): The British species of *Anthomyzidae* (*Diptera*). — Ent. mon. Mag., 80:265—272.
- Czižek K. (1910): Beiträge zur Dipterenfauna Mährens (III. Nachtrag). — Ztschr. mähr. Landesmus., 10:87—112.
- Dely-Draskovits Á. (1972): Systematische und ökologische Untersuchungen an den in Ungarn als Schädlinge der Hutzpilze auftretenden Fliegen. IV. *Trichoceridae, Scatopsidae, Heleomyzidae, Anthomyzidae* (*Diptera*). — Acta zool. Acad. sci. hung., 18:283—290.
- Doskočil J. (1962): Dvoukřídli (skupiny *Acalyptrata*) Rychlebských hor. — Přír. Čas. slez., 23 (2):249—272.
- Doskočil J. & Hürka K. (1962): Entomofauna der Wiese (Verband *Arrhenatherion elatioris*) und ihre Entwicklung. — Rozpravy ČSAV (MPV), 72 (7):1—99.
- Frouz J. & Máca J. (1985): Faunistic records from Czechoslovakia. *Diptera: Pseudopomyzidae*. — Acta ent. bohemoslov., 82:151.
- Gregor F. (1986): Četad: *Carnidae, Milichiidae*. In Čepelák J. (ed.): *Diptera Slovenska II*, 435 pp. (p. 183—185), Veda, Bratislava.
- Gregor F. & Papp L. (1981): Czechoslovak species of the genus *Meoneura* (*Diptera, Carnidae*), with the description of *Meoneura moravica* sp. n. — Acta ent. bohemoslov., 78:199—207.
- Gregor F. & Povolný D. (1961): Resultate stationärer Untersuchungen von synanthropen Fliegen in der Umgebung einer Ortschaft in der Ostslowakei. — Zool. Listy, 24:17—44.
- Hackman W. & Meinander M. (1979): *Diptera* feeding as larvae on macrofungi in Finland. — Anns. zool. fenn., 16:50—83.
- Hennig W. (1948): Eine neue Art der Gattung *Meoneura* aus den Niederen Tauern. — Ztschr. wien. ent. Ges., 33:138—139.
- Ismay J. W. (1981): Some *Diptera* from Wytham Wood. — Ent. mon. Mag., 117:26.
- Krivoshchina N. P. (1984a): Family *Strongylophthalmyiidae*. In Soós Á. (ed.): Catalogue of Palaearctic *Diptera*. Vol. 9, 460 pp., (p. 27—28), Akadémiai Kiadó, Budapest.
- (1984b): Family *Pseudopomyzidae*. In Soós Á. (ed.): Catalogue of Palaearctic *Diptera*. Vol. 10, 402 pp. (p. 49), Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Kowarz F. (1894): Catalogus insectorum faunae bohemicae. II. Fliegen (*Diptera*) Böhmens. 42 pp., Verlag der Physiokratischen Gesellschaft, Prag.
- Máca J. (1981): Faunistic records from Czechoslovakia. *Diptera: Aulacigastridae, Periscelididae*. — Acta ent. bohemoslov., 78:347.
- (1986): Četad *Periscelididae, Aulacigastridae*. In Čepelák J. (ed.): *Diptera Slovenska II*, 435 pp. (p. 121, 164), Veda, Bratislava.
- Martinek V. (1967): Neue Erkenntnisse über Verbreitung einiger zoogeographisch interessanten Arten der Dipterenfamilien *Helomyzidae, Psilidae* und *Otitidae* in Böhmen und Mähren. — Sbor. II. ent. Symp. Probl. faun. entomogeograf. Výzk. Českoslov. stř. Evr., Opava, 1967:177—191.
- (1984): K poznání jarního společenstva dvoukřídých (*Diptera-Acalyptrata*) v povodí řeky Moravy. — Čas. Nár. Muz. (ř. přír.), 153:49—54.
- (1985a): Further new species of *Diptera* (group *Acalyptrata*) on the territory of Czechoslovakia. — Biológia (Bratislava), 40:625—632.
- (1985b): Příspěvek k poznání rozšíření některých dvoukřídých (*Diptera-Acalyptrata*) na jižní Moravě. — Přír. Sbor. západomor. Muz. Třebíč. 14:41—59.
- Papp L. (1978a): 72. család *Milichiidae* — Pákosztologyek, 72a. család *Carnidae*. Fauna hung. 133, pp. 9—50, Akadémiai Kiadó, Budapest.
- (1978b): Bizonytalan helyzetű torpikkelynélküli légynemek. Fauna hung. 133, pp. 195—202, Akadémiai Kiadó, Budapest.
- (1984a): Family *Periscelididae*. In Soós Á. (ed.): Catalogue of Palaearctic *Diptera*. Vol. 9, 460 pp. (p. 233—234), Akadémiai Kiadó, Budapest.
- (1984b): Family *Aulacigastridae, Milichiidae, Carnidae*. In Soós Á. (ed.): Catalogue of Palaearctic *Diptera*. Vol. 10, 402 pp. (p. 60—61, 110—124), Akadémiai Kiadó, Budapest.
- (1985): Acalyptrate flies (*Diptera*) from sifted materials in the Geneva Museum. — Rev. suisse Zool., 92 (2):481—507.
- Roháček J. (1981): První nález čeledi *Pseudopomyzidae* (*Diptera*) v Československu. — Čas. Slez. Muz. Opava (A), 30:189—190.
- (1983): Faunistics of the Czechoslovakian species of *Anthomyzidae* and *Stenomicridae* (*Diptera*). — Čas. Slez. Muz. Opava (A), 32:125—135.
- (1985): New and/or interesting records of *Diptera Acalyptrata* (*Strongylophthalmyiidae, Megamerinidae, Chamaemyiidae, Trixoscelididae, Chyromyidae, Anthomyzidae, Asteiidae, Milichiidae, Carnidae*) from Czechoslovakia. — Čas. Slez. Muz. Opava (A), 34:193—201.
- (1986): Četad *Pseudopomyzidae, Anthomyzidae*. In Čepelák J. (ed.): *Diptera Slovenska II*, 435 pp. (p. 126, 144—145), Veda, Bratislava.
- Roháček J., Barták M. & Zuska J. (1986): Faunistic records from Czechoslovakia. *Diptera: Atelestidae, Micropezidae, Otitidae, Piophilidae, Sepsidae, Acarotophthalmidae, Anthomyzidae, Asteiidae*. — Acta ent. bohemoslov., 83:230—231.
- Roháček J. & Gregor F. (1984): Nové nebo faunisticky zajímavé nálezy druhů čeledi *Milichiidae a Carnidae* (*Diptera*) z Československa. — Čas. Slez. Muz. Opava (A), 33:17—21.
- Roháček J. & Máca J. (1982): Acalyptrate *Diptera* of peat-bogs in North Moravia (Czechoslovakia). Part 2. Ecological classification, *Opomyzidae, Anthomyzidae, Asteiidae, Diastatidae, Drosophilidae*. — Čas. Slez. Muz. Opava (A), 31:193—213.
- Tanasijtshuk V. N. (1984): Family *Chamaemyiidae* (*Ochthiphilidae*). In Soós Á. (ed.): Catalogue of Palaearctic *Diptera*. Vol. 9, 460 pp. (p. 220—232), Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Vaňhara J. (1981): Lowland forest *Diptera* (*Brachycera, Cyclorrhapha*). — Acta sci. nat. Brno, 15 (1):1—32.
- (1986): Impact of man-made moisture changes on floodplain forest *Diptera*. — Acta sci. nat. Brno, 20 (7):1—35.
- Vimmer A. (1913): Seznam českého hmyzu dvoukřídleho (Catalogus Dipteriorum). Entomologické příručky 8, 99 pp., Praha.

Second supplement to the acalyptrate *Diptera* fauna (*Pseudopomyzidae, Strongylophthalmyiidae, Chamaemyiidae, Chyromyidae, Anthomyzidae, Aulacigastridae, Periscelididae, Carnidae, Milichiidae*) of Czechoslovakia

An additional thirty-one species in nine Acalyptrate families of *Diptera* are recorded from Czechoslovakia supplementing previously published faunistic data including those summarized in the Check-list of Czechoslovak *Diptera* (now in press) and the *Diptera Slovenska II* (1986). Notes on the biology and distribution in Czechoslovakia are given for each species involved with emphasis upon the newly obtained data. The most important discoveries are as follows:

Pseudopomyza atrimana (Meigen, 1830) (*Pseudopomyzidae*) is recorded from two localities in E. Slovakia. Two females were swept from the undergrowth in deciduous forests with an abundance of rotting tree logs.

Strongylophthalmyia ustulata (Zetterstedt, 1847) (*Strongylophthalmyiidae*) is new to Slovakia. Nine specimens were collected at four localities in E. Slovakia, mostly from undergrowth in forests.

Acrometopia wahlbergi (Zetterstedt, 1846) (*Chamaemyiidae*) was found (one female) on an isolated small mire in the Vihorlat Mts. This record is new to Slovakia and represents the southernmost known of this species in Europe.

Chyromya miladae Andersson, 1976 (*Chyromyidae*), hitherto only known from S. Moravia (Czechoslovakia), is recorded from Slo-

vakia for the first time. All specimens were caught, together with a long series of *Gymnochiromyia* sp., using an emergence trap in an oak forest.

Six less common species of *Anthomyzidae* are recorded from Slovakia. A long series of *Anthomyza albimana* (Meigen, 1830) was caught on decaying fungi (*Lactarius piperatus*). The rare *Anthomyza dissors* Collin, 1944, *A. paraneglecta* Elberg, 1968 (both new to Slovakia) and *A. neglecta* Collin, 1944 were swept from *Carex* and grass dominated vegetation on wet shores of a dead arm of the Turiec river.

A second record of *Periscelis annulipes* Loew, 1858 (*Periscelididae*) is published from Czechoslovakia. A female was swept from undergrowth in an alder forest at Ruský potok brook (E. Slovakia). The species is new to Slovakia.

Nine species of *Carnidae* are recorded from Czechoslovakia. *Meoneura alpina* Hennig, 1948, caught on sheep excrement in a pasture in the Chočské vrchy Mts. (Carpathians), is new to Czechoslovakia and the first record outside of the type locality in the Alps. *M. exigua* Collin, 1930 is also recorded from Czechoslovakia for the first time; three specimens were obtained on calf carrion in SW. Slovakia. A series of *M. neottiophila* Collin, 1930 was collected on decaying fungi on tree logs in a virgin beech-fir forest; this is the first record from Slovakia.

The *Milichiidae* fauna is poorly known in Czechoslovakia; therefore records of some commoner species, besides the rare ones, are also given. *Milichia ludens* (Wahlberg, 1847), caught in an emergence trap in an oak forest, is new to Slovakia. *Madiza britannica* Hennig, 1937 is new to Czechoslovakia and its occurrence in E. Slovakia represents its easternmost recorded limit. A second specimen (female) of *Madiza pachymera* Becker, 1908 is recorded from Czechoslovakia, from its northernmost locality (E. Slovakia). *Neophyllomyza leanderi* Hendel, 1924 was discovered among specimens reported under *N. acyglossa* by Roháček (1985) from E. Slovakia; this error is here corrected and *N. leanderi* is recorded from Czechoslovakia for the first time.

Второе дополнение фаунистики двукрылых группы Acalyptrata (Diptera: Pseudopomyzidae, Strongylophthalmyiidae, Chamaemyiidae, Chyromyidae, Anthomyzidae, Aulacigastridae, Periscelididae, Carnidae, Milichiidae) в Чехословакии

Приводятся сведения о находках 31 вида акалыптратных двукрылых из семейств Pseudopomyzidae (1 вид), Strongylophthalmyiidae (1), Chamaemyiidae (1), Chyromyidae (1), Anthomyzidae (6), Aulacigastridae (1), Periscelididae (2), Carnidae (9), Milichiidae (9). Виды *Meoneura alpina* Hennig, 1948, *M. exigua* Collin, 1930 (Carnidae), *Madiza britannica* Hennig, 1937 и *Neophyllomyza leanderi* Hendel, 1924 (Milichiidae) являются новыми для территории Чехословакии. Восемь видов впервые обнаружено в Словакии: *Strongylophthalmyia ustulata* (Zetterstedt, 1847) (Strongylophthalmyiidae), *Acrometopia wahlbergi* (Zetterstedt, 1846) (Chamaemyiidae), *Chyromya miladae* Andersson, 1976 (Chyromyidae), *Anthomyza dissors* Collin, 1944, *A. paraneglecta* Elberg, 1968 (Anthomyzidae), *Periscelis annulipes* Loew, 1858 (Periscelididae), *Meoneura neottiophila* Collin, 1930 (Carnidae) и *Milichia ludens* (Wahlberg, 1847) (Milichiidae). Некоторые находки значительные из зоогеографической точки зрения так как установленные местонахождения являются севернейшими (*Madiza pachymera*, *Neophyllomyza leanderi*), восточнейшими (*Meoneura alpina*, *Madiza britannica*), или южнейшими (*Acrometopia wahlbergi*, *Anthomyza dissors*, *A. paraneglecta*) в Европе.

Adresa autora: dr. Jindřich Roháček, Slezské muzeum, entomologie,
746 46 Opava, Czechoslovakia